

Шевченко Тарас Григорьевич (1814-1861) — гениальный поэт, художник, мыслитель, демократ, гуманистическим духом своей поэзии, титанической силой художественного таланта живет в сердцах миллионов. Слово украинского поэта звучит ныне во всех уголках мира, его произведения, изданные многомиллионными тиражами, принадлежат всем народам. Шевченко был и остается символом возрождения родного слова и украинской культуры, символом становления нашего независимого Украинского государства.

На Николаевщине всегда ценили великого поэта. Николаевские исследователи В.Бойченко, Л. Старовойт, Е. Авербух высказывают предположения, что Т.Г. Шевченко бывал на Юге Украины в детстве, есть данные о пребывании поэта в селе Голосковом Кривоозерского района Николаевской области. Территориальные признаки Николаевщины просматриваются в ранних произведениях Шевченко: поэмах "Гамалія" и "Іван Підкова", "Черные тучи из-за Лимана небо, солнце кроет...". Эти строки есть в первом издании "Кобзаря". Там же упоминается и атаман Черноморского войска Антон Головатый. Дважды упоминает поэт Очаков в поэме "Москалева криниця", шесть раз упоминает в поэзиях лиман, один раз реку Ингул, упоминает Черное море, воспекает и морские походы запорожцев.

Известно, что в нашем крае служили ближайшие друзья Шевченко: писатель и атаман Черноморцев Яков Кухаренко, писатель Яков де Бальмен, которому Шевченко посвятил поэму "Кавказ", морской офицер Г.И. Бутаков, а также писатель, этнограф, лексикограф В.И. Даль.

Наш земляк, известный историк и композитор Н.Н. Аркас создал оперу "Екатерина" по поэме Т.Г.Шевченко. Впервые отрывки из оперы "Екатерина" прозвучали в Николаеве в зале Зимнего Морского собрания (ныне Дом офицеров флота). Впервые оперу поставила известная труппа украинского театра корифеев под руководством Марка Кропивницкого. На сцене николаевского театра шли спектакля по пьесе Шевченко "Назар Стодоля" и поэмы "Невольник", в которых принимали участие наши земляки Афанасий Саксаганский, Николай Садовский, Иван Карпенко-Карий, Марко Кропивницкий, Мария Заньковецкая.

В дореволюционные времена николаевцы традиционно устраивали вечера памяти поэта, несмотря на многочисленные запреты. Много сил отдавал таким вечерам Николай Аркас.

Николаевские художники также внесли свой вклад в Шевченкиану. Скульптор А.О. Кузнечная бесплатно подарила городу Николаеву скульптуру для памятника Т.Г.Шевченко в Шевченковском сквере. Художник, лауреат Государственной премии им. Т.Г.Шевченко А. Антонюк создал десятки произведений по шевченковским мотивам. Пропагандируют Шевченково творчество Прибугский народный хор, хор "Веснянка", певица В. Антонюк и другие коллективы и исполнители.

Наши земляки - художник А. Антонюк, дирижер С. Фоминых, поэт Д. Кремьинь и творцы музея судостроения и флота удостоены высокого звания лауреатов Государственной премии им. Т.Г. Шевченко.

В Николаеве есть улица и сквер имени Шевченко. Есть на Николаевщине и 17 населенных пунктов, которые носят имя Кобзаря, несколько памятников поэту.

Данный библиографический указатель включает сведения о связях поэта с нашим краем и статьи об увековечивании николаевцами памяти Кобзаря.

- Шевченко, Т. Г. Гамалія // Твори. У 5-ти т. Т. 1. Поетичні твори (1837-1847) / Т. Г. Шевченко. - К., 1984. - С. 175-180.
- Шевченко, Т. Г. Іван Підкова // Твори. У 5-ти т. Т. 1. Поетичні твори (1837-1847) / Т. Г. Шевченко. - К., 1984. - С. 61-63.
- Шевченко, Т. Г. Катерина // Твори. У 5-ти т. Т. 1. Поетичні твори (1837-1847) / Т. Г. Шевченко. - К., 1984. - С. 25-43.
- Шевченко, Т. Г. Москалева криниця: поема // Твори. У 5-ти т. Т. 2. Поетичні твори (1847-1861) / Т. Г. Шевченко. - К., 1984.- С. 52-62.

- Авербух, Е. Вечно живущие строки / Е. Авербух // Радянське Прибужжя. - 1996. - 7 берез. Як вшановували пам`ять Т. Г. Шевченка в Миколаєві на початку ХХ ст.

- Авербух, Е. Поки сонце в небі світить, тебе, Тарасе, не забудуть / Е. Авербух // Южная правда. - 1996. - 12 марта.
- Агеев, Ю. Наше благодарное слово : 190-летие со дня рождения Т.Г. Шевченко широко отметила Николаевщина / Ю. Агеев // Южная правда. - 2004. - 11 марта. - С. 1.
- Агеев, Ю. Праздник нашей любви и памяти : [день рождения Т.Г. Шевченко в Николаеве] / Ю. Агеев // Южная правда. - 2006. - 10 марта. - С. 1.
- Агеев, Ю. Венок Кобзарю / Ю. Агеев // Южная правда. - 1996. - 12 марта.
- Активісти Народного Руху та демократичних організацій поклали квіти біля пам'ятника Шевченку в День його перепоховання та провели мітинг // Український південь. - 2010. - 27 трав.-2 черв. - С. 1.
- Александренко, И. Тарас Шевченко и "южнорусаки" / И. Александренко // Южная правда. - 2009. - 14 мая. - С. 5.
- Александренко, И. И. Т.Г. Шевченко і Миколаївщина / И. И. Александренко // Історія. Етнографія. Культура. Нові дослідження : V Миколаївська обласна краєзнавча конференція. - Миколаїв : Атол, 2004. - С. 294-297.
- Антонюк, В. Тарас Шевченко в моєй житті / В. Антонюк // Южная правда. - 2004. - 6 марта. - С. 2.
- Баранов, М. Дні Кобзаря / М. Баранов // Радянське Прибужжя. -1992. - 12 берез.
- Бойченко, В. До Тараса / В. Бойченко // Радянське Прибужжя. - 1992. - 2 черв.
- Бойченко, В. "Друг, товариш і командир..." : Миколаївські друзі Т.Г. Шевченка / В. Бойченко // Рідне Прибужжя. - 2008. - 6 берез. - С. 5.
- Бойченко, В. Йдемо до Шевченка / В. Бойченко // Південна правда. - 1989. - 8 берез.
- Бойченко, В. Пророк и его читатели / В. Бойченко // Южная правда. - 2004. - 6 марта. - С. 2.
- Бойченко, В. Сяйво Шевченкових дум / В. Бойченко // Южная правда. - 1986. - 11 марта.
- Бойченко, В. Шевченко над Бугом: Історична розвідка / В. Бойченко // Щотижня.- 1992. - 11 лип.
- Бойченко, В. У нашій пам'яті / В. Бойченко // Південна правда. - 1987. - 10 берез.
- Гуньовський, І. Ім'я Кобзаря на карті України / І. Гуньовський // Жовтень. - 1986. - С. 135-136.

Дані по Миколаївській області

- Дмитренко, К. Пам'ятник Кобзарю / К. Дмитренко // Літературна Україна. - 1985.- 14 листоп.
- Его имя в нашем сердце // Южная правда. - 2008. - 13 марта. - С. 1.
- Жадько, В. Безсмертя, осяяне віфлеємською зіркою Різдва: Тарас Шевченко і Микола Аркас / В. Жадько // Пам'ять століть. - 2009. - № 1/2. - С. 112-129.
- Инютина, Н. Великий Кобзарь: читаем и изучаем! / Н. Инютина // Новая николаевская газета. - 2010. - 10-16 марта. - С. 2.; Вечерний Николаев. - 2010. - 11 марта. - С. 5.; Рідне Прибужжя. - 2010. - 11 берез. - С. 4.
- История городов и сел Украинской ССР. Николаевская область.- К.: УСЗ, 1981. - 710 с. Т.Г Шевченко – С. 89, 241, 271, 316, 378, 478.
- Населені пункти, які носять ім'я Т.Г. Шевченка – С. 153, 155, 267, 313, 338, 360, 69, 419, 421, 422, 513, 574, 623.
- Кремінь, Д. Кобзарева зоря / Д. Кремінь // Радянське Прибужжя. - 1998. - 10 берез.
- Кузьмін, А.І. Микола Аркас та Т.Г. Шевченко / А.І. Кузьмін // Історія. Етнографія. Культура. Нові дослідження. - Миколаїв, 2003. - 2002. - С. 15-16.
- Крючков, Ю. С. История улиц Николаева : топонимический справочник по городу и окрестностям / Ю. С. Крючков. – Николаев : МП "Возможности Киммерии", 1997. - 159 с.
Вулиця Шевченка – С. 65,151-152.
Сквер Шевченка – С. 148-149.
- Крючков, Ю.С. Старый Николаев и окрестности: Топонимический словарь-справочник Ю. С. Крючков. - Николаев : Дикий Сад, 1991. - 127 с.
Вулиця Шевченка -С. 82, 89
Сквер Шевченка – С. 76, 89.
- Марцінковський, І. Історія і топоніміка Миколаївщини у творах Т.Г. Шевченка / І. Марцінковський // Історія. Етнографія. Культура. Нові дослідження : VI Миколаївська обласна краєзнавча конференція. - Миколаїв : Можливості Кіммерії, 2006. - С. 210-214.

- Марцінковський, І. Історія і топоніміка Миколаївщини у творчості Тараса Шевченка / І. Марцінковський. // Миколаївщина в історії України : (книга для читання з краєзнавства). Ч. 2 / ред. Н. М. Огренич ; упор. В. П. Бойченко. - Миколаїв, 2009. - С. 42-55.
- Народознавчі Хрестослови : посібник для вчителів початкових класів загальноосвітніх шкіл / упор. І.В. Гаврилова. - Миколаїв : Видавництво "Шамрай", 2008. - 55 с. : іл. - (Південна бібліотека).
- Не забули, помянули // Вечерний Николаев. - 1992. - 12 марта.
- Павлова, Л. Великому Кобзарю: открытие памятника Т.Г. Шевченко в Николаеве / Л. Павлова // Южная правда. - 1985. - 6 окт.
- Память о Великом Кобзаре // Южная правда. - 2009. - 12 марта. - С. 1.
- Полюбите Україну! // Щотижня. - 1992. - 14 берез.
- Почтили память Кобзаря // Южная правда. - 2010. - 11 марта. - С. 1.
- Старовойт, Л. Южные тропы Кобзаря / Л. Старовойт // Письмена : Николаев. лит.-худ. альманах. - Николаев, 1995. - С. 43.
- Тарасові думи / Ленінське плем`я. - 1988.- 15 трав.
- Про пам`ятник Т.Г Шевченку в Миколаєві
- У сяєві Тарасової слави // Рідне Прибужжя. - 2007. - 5 квіт. - С. 2.
- Чижова, Л.Я. Ім`я Тарасове святе : вірші / Л.Я. Чижова // Южная правда. - 2004. - 21 авг. - С. 3.
- Шевченко й Аркас: на перехресті життя та творчості // Рідна школа. - 2009. - N 5/6.- С. 80.